

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".
Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Načrt volilne reforme.

Po silnih mukah se je izvalilo jajce volilne reforme in novo ustavaško piščje je palo na mizo državnega zbora na Dunaji. Poglejmo novorojencu v zgrbančeno kožo — g. državni pravdnik (lepo prosimo) nam tega izraza ne bode za zlo jemal; kajti da je volilna reforma za nas mirne državljane, kateri ne obćujemo z ministri tēte ā tēte, novorojenec, bode tudi on pripoznal. Da pa vsi novorojenci kažejo prav grda, zgrbančena, objokana lica, to g. državnemu pravdniku lahko pove vsaka „poskušena“ babica. V treh dnevih pa se gube navadno poravnajo in lice se zjasni.

Tri dni smo gledali tudi mi v svoji radovednosti volilni reformi v obraz, na vse strani jo obračali, pa iz vseh gub nam drugzega nij nasproti zevalo, nego po njej storjeno poskušanje, naravno večino narodov v državnem zastopu podvreči manjšini. Bog, ki srca in obisti pretiplje, in vidi našo dobro voljo, nam bo greh odpustil, če smo se motili! Pa se nijsmo.

Novi državni zbor bode imel 351 poslancev, izmed katerih voli veliko posestvo 85, mesta, trgi in trgovinske zbornice 136, kmetijske občine 130. Tedaj kmetijske občine v državi, katere podloga je kmetijsko ljudstvo in gospodarstvo, ne pa obrtništvo ali trgovina, še toliko poslancev ne dobodo, kakor mesta. Je mar to pravično? prosimo, g. državni pravdnik.

Poglejmo sedaj na volilne okraje po slovenskih deželah.

Kranjsko dobi 10 poslancev. Ve-

liko posestvo, reprezentirano po samo 118 do 120 možicelnih, voli dva poslanca! Mesta in trgi volijo tri poslance, in sicer: 1. Ljubljansko mesto in trgovinska zbornica — skupaj enega; 2. Postojna, Idrija, Vrhnika, Lož, Radoljica, Tržič, Kamnik, Kranj, Loka — skupaj enega; in 3. Novomesto, Višnjagora, Krško, Kostanjevica, Črnomelj, Metlika, Kočevje, Ribnica — tudi enega. Edina hvale vredna sprememba novega volilnega reda bi še bila, to se ve, ko bi drugo dobro bilo, ta, da se volitev v vsakem mestu in trgu doma vrši in da volilec nij treba po več dni zamuditi, idočim v daljna volilna mesta, kakor dosedaj.

Kako krivična pa je razdelitev na skupine. Da se od 10 poslancev daje velikemu posestvu, katero je po večjem obubožano, brez vsake veljave v deželi, pravica, dva poslancev voliti, v tem, ko vse kranjske kmetijske občine volijo samo pet, to je nezaslišano prikrasjanje enega stanu proti drugemu. Ako je kmetijski stan dober, da plača davke in daje vojake, zakaj bi tamo ne bil dober, kjer gre za volilno pravico in razmerni zastop v zboru?

Za Slovensko Štajersko so volilni okraji: 1. Mesta in trgi Maribor, Ptuj, Ormuž, Slovenji Gradec, Mita, Marenberg, Vuzenica, Slovenska Bistrica, sv. Lenart, Središče, Ljutomer in 2. Celje, Brežice, Žaveč, Vitanje (!), Vojnik, Šmarje, Laško, Gornji Grad, Ljubno, Mozirje, Vransko, Konjice (!), Ševnica, Kozje, Rogatec, Šoštanj. Vsaka teh skupin voli enega poslanca. Ta predlog se od prvega, ki ga je menda cesarski namestnik v Gradci bil izdelal, raz-

ločuje v tem, da voli konjiški trg s celjsko skupino, — in ne z mariborsko in da je tudi trg Vitanje vzet v mestno skupino ter celjski pridani. Gotovo je ustavoverce strah obšel, da po prvi sestavi bi v celjski mestni skupini zmagali Slovenci.

Kmetijske občine volijo tri poslance: 1. Maribor, Slovenska Bistrica z volilnim mestom Maribor; Konjice z volilnim mestom Konjice; Slov. Gradec, Marenberg z volilnim mestom Slovenji Gradec. Ako je konjiški okraj vzet k mariborski kmetijski skupini, zakaj še tudi ne trg? In zakaj se je sv. Lenart, kateri voli v dež. zbor v Mariboru, za državni zbor odtrgal od te skupine, ter pridružil ptujski? — 2. skupina je: Ptuj, Ormuž, sv. Lenart z volilnim mestom Ptuj; Rogatec, Šmarje z volilnim mestom Rogatec; (kako to, da dosti večji šmarski okraj mora iti v Rogatec voliti? Je mar Šmarje preveč na glasu, kot naroden trg, Rogatec pa kot nemškutarsk?); Ljutomer, Zgornja Radgona z volilnim mestom Ljutomer. 3. skupina obsega okraje Celje, Vransko, Gornji Grad, Laško, Šoštanj z volilnim mestom Celje; (zakaj bi Gornji Grad in Šoštanj ne volila v Mozirji? kako pride Šoštanj v to skupino, na mesto s Slov. Gradcem v Mariborsko? So se mar bali narodnih šoštanjskih volilcev v mariborski skupini, v celjski pa nemškutarjem že tako nij upati zmage?) Brežice, Kozje, Ševnica z volilnim mestom Brežice.

Iz tega umetnega razdeljenja volilnih okrajev je očitno, da se ustavovercem dovolj zdi, ako je 400.000 slovenskih prebivalcev na Štajerskem zastopanih po dveh poslancih. Več ko štiri poslance pa nikoli ne bodo imeli,

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviren historičen roman iz slovenske zgodovine.

(22. nadaljevanje.)

„Gospod Ribelj!“ začuden gleda Jakob Koder od mize vstavi. Nabere debelo lice, čelo v take gube, da se je poznalo, ka si z nepričakovanim obiskovalcem nijsta posebno v dobrem prijateljstvu. „Kaj hočete od mene?“

„Imam važno stvar z vami govoriti“ pravi Ribelj in se nepovabljen vsede na stol. Koder se odmakne, videz Ribljevu mu nij bil po godu, niti njegov srpi pogled. Ali hlapec je bil v kotu v sobi; nij se bilo torej ničesa bati.

„No, storite brž,“ pravi Koder „noč je, k pokoju treba iti.“

„Vi ste prijatelj deželnega profosa Franca Vilskega?“ vpraša Ribelj.

„Prijatelj? No, kdo se more prijatelj imenovati taci visokih gospodov,“ odgovori plaho Koder.

„A znani ste z njim. Rabelj je on, in vi

tudi v tem delate. Ali hočete, da vam izročim plemenito glavo pod meč, da se vam bodo vaše duše smijale od veselja?“

Rekši se Ribelj zagrohoče. Koder se še nekoliko dalje od njega odmakne.

„Vidim, da se me celo bojite,“ roga se Ribelj. „Neumen ste, hvaležni mi bodite, da vam tako postrežem. Poglejte! (iz žepa vzame listino in razvije pismo.) Poznate te podpise in imena?“

Jakob Koder pogleda v veliko pismo, katero mu Ribelj nasproti moli, ter bere:

„Tatenbah, ... Zrinjski, ... Frankopan...“

Ribelj mu pismo odtegne in pravi:

„Veste, da so to izdajalci cesarja in njegove države?“

Jakob Koder nij mogel od kraja besedice ziniti, usta je odpiral in kakor nehote roko stegoval po pismu.

„Ne tako brž. Povedite mi kaj boste s pismom storili, ako ga vam dam? Ali mi obljubite, da ga pošljete brez zamude deželnemu profosu Juriju Francu Vilskem? Ali obljubite, da boste vse storili, da grofa Ta-

tenbaha upropastite s temi dokazi njegovega izdajalstva, katere vam jaz izročim?“

„Obljubim, dajte sem“, pravi Koder.

„Tatenbaha v prvi vrsti. Tega hočem poteptati kakor črva v prah, tako, še bolj kakor je on mene in mojo srečo. Maščevanje me je k vam prignalo, iz mene izdajalca naredilo.“

„In kaj je v tem pisanji?“ vpraša Jakob Koder.

„To je original „lige“ ali pogodbe, katero je Tatenbah naredil s hrvatskimi zarotniki na Lokatelijskem gradu v Lepšini, v kateri jim je obljubil vso svojo pomoč pri uporni vojni proti cesarju. Pogodbo sem pisal jaz. Tatenbah misli, da ima original v rokah, a original je tu, on ima samo moj prepis pisma in po mojem peresu ponarejene podpise. Ta dokument sem spravil, da mi srečo prinese, da ob svojem času denarja dobim zanj. Zdaj mi sreče nij več treba, mrtva je za-me; zato naj prinaša maščevanje in smrt. Tu imate! Pošljite takoj, sicer bi

tedaj na 100.000 do 200.000 ljudi eden poslanec. In to se zove volilna reforma! Reformirati pomeni popravljati v dobrem smislu. Namerava se pa popravljeno za nas Slovence v najslabšem smislu; za tako se dostojno zahvaljujemo!

Goriško dobi štiri poslance, od katerih bode pa samo eden Slovenec izvoljen od kmetijskih okrajev: Gorica, Kanal, Ajdovščina, z volilnim mestom Gorica; Tomin, Bovec, Cerklje z volilnim mestom Tomin. Dva slovenska okraja Sežana in Komen z volilnim mestom Sežana volita z laškimi okraji drugega kmetijskega poslanca. Veliko posestvo voli enega, mesta, trgi in trgovinska zbornica tudi enega poslanca.

V **Istri** so enake razmere, kakor na Goriškem, ter je tamošnjim Slovanom k večjemu mogoče, enega poslanca spraviti v državni zbor.

Naj bolj čudni volilni okraji so pa na **Koroškem**. Kmetijske občine imajo sicer 4 poslance voliti; pa slovenski okraji so tako umetno pridjani nemškimi, da bode koroškim Slovincem res težko, katerega svojih ljudi spraviti v državni zbor. Skupine pa so: 1. Celovec, Trg z volilnim mestom Celovec; Velikovec, Kaplja, Pliberg, Doberla vas z volilnim mestom Velikovec; (v tej skupini bi morebiti Slovenci zmagali). 2. sv. Vid, Breze, Krško, Svinec, Stari dvor z volilnim mestom sv. Vid; Wolfsberg, sv. Lenart, sv. Pavel z volilnim mestom Wolfsberg; 3. Belak, Rožek, Paternion, Podkloster, Trebiž z volilnim mestom Belak; Borovlje z volilnim mestom Borovlje; 4. Špital, Sovodnje, Millstadt, Greifenburg, Gornje Belani, Vogljiče z volilnim mestom Špital; sv. Mohor, Kočani z volilnim mestom sv. Mohor.

Dvomisljivo je tedaj, ali bode 120.000 koroških Slovencev samo po enem poslancu zastopanih v državnem zboru.

Trst z okolico ima voliti 4 poslance; enega izmed teh voli 4. volilni razred tržaškega mesta z okolico skupaj. Koliko volilcev šteje 4. razred, nam dozdaj še ni znano, a gotovo bode težko za okoličane, pri volitvi zmagati. Kamor tedaj pogledamo, povsod smo Slovenci prikrajšani in nehoti se

bilo prepozno. Že so njih priprave skoro gotove. Uničen mora biti!

Ko je Ribelj Jakoba Kodra, kateri je zdaj velevažno dokazilo v rokah imel, zapuščal in bil baš vrata za soboj zaprl, tresle so se mestnemu pisarju roke od vzburjenosti in veselja, da mu je nenadoma dana prilika prikupiti se najvišjim gospodom.

A Ribelj se je sam obtožil, da je on pisal to veleizdajno pogodbo. Bil je sokrivec. Mogel se je prej svoje izdaje pokesati, nego je to pismo v prave roke prišlo.

To je Jakobu Kodru kot blisk naglo v glavo prišlo, in ker hvaležnosti ni nikdar poznal, ker je po svoji naturi vse ljudi sovražil, katere je ovaditi in izdati mogel, pokliče brž sluga in mu pravi:

„Teci, skliči stražo, pa tiho, pa veliko plačilo od mene dobite, če mi dobite in zaprete tega gospoda, ki je od mene šel.“

Sluga odhaja da bi povelje izpolnil; mestni pisar pak se uglobi v branje dragocenega dokumenta, in kakor da ne bi verjel, da-li ga ima za istino v rokah ali se mu samo sanja, bere zopet in zopet od početka.

(Dalje prih.)

moramo vprašati, s čem smo si to zaslužili mi vedno najzvestejši Slovenci? —

Prošnja do cesarja.

— Iz **Novega mesta** 17. febr.: Kako misli naše mesto o nameravani volilni reformi, naj Vam spričuje 109 podpisov tukajšnjih meščanov na peticijo do cesarja. (Slava! Podpise prejeli. Ur.)

— Iz **Hrastnika** pri Dolu 17. febr.: Ves občinski odbor v Dolu, kakor vsi tukajšni zavedni Slovenci so z navdušenostjo podpisali prošnjo do cesarja. Živeli rodoljubi v Dolu. (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz **Male nedelje** pri Ljutomeru 16. febr.: Tukaj Vam pošljemo podpise za peticijo do cesarja, katero je tukaj čez 150 gospodarjev z veseljem in navdušenjem podpisalo. Srečen uspeh! Živela slovenska vzajemnost! (Podpise prejeli. Ur.)

— Od **sv. Antona** na Pohorji 16. febr.: Tudi naša občina pristopa k peticiji do cesarja, kar potrjujejo lastnoročni podpisi našega občinskega zastopa. (Prejeli. Ur.)

— Dalje smo prejeli 146 podpisov posestnikov na **Vižmarjih** in iz **Šmartna** pod Šmarno goro.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Poljaci bodo tedaj, kakor se kaže, odločno postopali proti volilni reformi. Kakor se nam je včeraj telegrafsko iz Dunaja poročalo, je ustavni odbor, kateremu se je bil pri poslednji seji državnega zbora načrt volilne reforme izročil, v pondeljek imel prvo sejo. V tem odboru sede trije poljski poslanci. V imenu teh je izrekel Groholski, da je volilna reforma prelomljenje ustave in da se je torej Poljaki ne bodo udeležili. Pa Groholski ni samo ostal pri besedi. On in njegova tovariša so zapustili odborovo sejo ter s tem izstopom storili dejansk korak, katerega nasledek mora biti izstop cele poljske delegacije iz državnega zbora, kadar bode prišla volilna reforma na dnevni red.

V **ogerskem** državnem zboru je bila ostra debata o povečanju civil-liste za kralja, kateremu se je skrajna levica strastno ustavljala. Poslanec Tisza pravi, da je povišanje civil-liste velik pogrešek sedaj, ko ima dežela ogromen deficit. „Sto agitatorjev na čelu monarhičnega vladanja toliko ne škodujejo, kolikor sam ta vladni predlog. In zato moram nehoti vprašati: Kako, je-li ogerski kralj obdan od resnih državnikov ali uklanjajočih se dvornikov? Dvornik mora vladarju povedati, kar je prijetno, državnik pa, kar je resnično, če prav ni prijetno. Končno se je predlog z 229 proti 44 glasovom sprejel.

V **Dalmaciji** vsi narodni krogi in to je vseh 400.000 Slovanov pričakujejo od svojih državnih poslancev, da se ne bodo dali za par železniških in administrativnih koncesij zapeljati v ustavovrni tabor. Namestnik baron Rodič je poklican na Dunaj, da menda, kakor Goluhovski s poljsko, tako on z dalmatinsko delegacijo posreduje. Ali se mu bode to posrečilo, ne vemo; to pa je gotovo, da bi gg. Danilo, Vojnovič, Ljubisa, Antonietti in Fontana zaupanje svojih volilcev in vse dežele izgubili, ko bi se izneverili federalistični opoziciji.

Vnanje države.

Španska republika dozdaj od strani Avstrije in Nemčije še ni priznana; vendar mislimo, da so temu krive samo kake diplomatske formalne ovire. V tem pa se republika priznava po vseh večjih mestih Španskega in tudi armada se jej ne protivi. Kraljeva garda je po ministerskem dekretu odpravljena. Proti upornikom v Biskaji in Na-

vari se je vojska razposlala, pa zaradi visokega snega ne more operirati. Ministerski dekret ustanavlja četo „prostovoljcev s sode“. Finančni minister izreka v narodni skupščini, da bode vlada dolžnosti proti državnim upnikom izpolnjevala. Republiki je na tem ležeče, da državni kredit ohrani. Spoštovanje prava je geslo republike. Holandija je priznala špansko republiko, takisto se sliši od Francoske, Angleške, Belgije in Švajce.

V **pruski** zbornici je bilo posvetovanje o kraljevem poslanstvu do zbornice in Laskerjevem predlogu. Lasker želi poročanje, da se bodo navedene napake natanjko preiskavale. Ministerski predsednik pravi, da vsak ud komisije je popolnem neodvisen ter ima pravico sam priče izpraševati. Potem sklene zbornica dva poslanca v preiskovalno komisijo v smislu kraljevega poslanstva voliti.

Na **Turškem** je zopet enkrat ministerska kriza. Veliki vezir Mehemed Rušdi paša je odstavljen, vojni minister Essad paša za velikega vezirja in marinski minister Hussein Avni paša za vojnega ministra imenovan. Za koliko mesecev ali dnij, odločujejo haremske intrige?

Na **Grškem** so se volitve za zbornico mirno vršile in je zmagala ministerska stranka, kar se je dalo misliti po velikem pritiskanju vlade na volilce.

Iz **Peru** v Ameriki se poroča, da se je tam vršil velik prevrat. Uporniki so pod vladnim poslopjem smodnik zažgali, da je v zrak zletelo in bil je umorjen predsednik Prado. Južno-amerikanske republike ne morejo priti do mirnega razvitka.

Dopisi.

Iz Tominskega 14. febr. [Izvir. dop.] Tudi pri nas — čujte! imamo — Fladunga in Schönwetra. To se razume, da je zopet le c. k. uradnik. Zove se c. k. namestnik svetovalec Andrej **Winkler**, tominski okr. glavar, poslanec slovenskega naroda v goriškem zboru, toliko hvaljeni „patrijot“, prijatelj proti-„sočanov“ na Goriškem itd. Ta paša pisal je te dni županom tom. okr. neko skrivno instrukcijo, s katero župane naše svari pred podpisi slovenske peticije na cesarja zoper direktne volitve, in jim med drugim piše — da podpisi ne bodo nič (?) koristili — veliko pa škodovali (!) — kajti ministerstvo bi zastran podpisov ne dovolilo — predilske železnice — in 8000 gld. za tominske cestne potrebe. Izvirni ta dopis c. k. tominskega paša psevdoslovenca Vam prinesem v kratkem. — Podpisuje se peticija vendar le pridno. — Bog daj, da bi pomagalo. Ne udajmo se!!

Iz Gorice 16. febr. [Izv. dop.] (Naša kmetijska šola; — ali dobimo predilsko železnico? — predpustno življenje.) — Naša kmetijska šola še vedno ni dogotovljena, manjka ji posebne kmetije, katero kupuje deželni odbor po zborovem naročilu že več leti. Sveta je res veliko okoli Gorice, a šoli primerno kmetijo najti vendar ni prav lahko, in zato ne moremo deželnemu odboru zelo zameriti, ako se nekoliko mudi in zbira, da bo le na vse zadnje sebi na čast, šoli v povzdigo in mladosti, katera se hoče v kmetijstvu izobraziti, na korist, tako posestvo izbral in kupil, kakoršno more služiti za praktične vaje in skušnje v raznovrstnih kmetijskih strokah. Pretekli petek se je zaradi tega dež. odbor zopet posvetoval z vodjema obeh oddelkov kmetijske šole in sestavil je izmed mnogih posestev, ki se mu na prodaj ponujajo, za kmetijsko šolo tri kombinacije, katere hoče

kot terno predlagati vsem deželnim poslan-
cem, ki se bodo v ta namen nalašč k po-
sebni konferenci sklicali. Vse tri kombinacije
obsegajo zemljišča (vinograde, njive, trav-
nike) v goriški okolici ležeča; — tedaj je
odbor popolnem prezrl namere onih ital. po-
slancev, kateri bi našo šolo kaj radi v kor-
minski okraj ali kam drugam v goriško Fur-
lanijo premestili. To je prav, kajti Gorica
in njena okolica je edini primerni kraj na
Goriškem za kmetijsko šolo, ker je v sre-
dišči dežele, ker ima najrazličniša zem-
ljišča in ker je mesto za učitelje in za
dijake najboljše preskrbljeno glede učnih
pripomočkov, stanovanj primerne druž-
stva in menda v vsakem drugem oziru. —
Nadejati se je, da bo skupščina dež. poslan-
cev, ki naj bi se zdaj vendar kmalu sklicala,
eno izmed nasvetovanih kombinacij odobrila,
da se bo potem izbrano posestvo nemudoma
kupilo in šoli pridružilo. Gotovo bodo po-
tem naši posestniki veliko rajše pošiljali svoje
sinove v kmetijsko šolo, kakor sedaj, ko jo
še primerno prav malo Slovencev obiskuje.
Naši posestniki nemajo velicega zaupanja v
sedajno skoro samo teoretično podučevanje
v kmetijstvu; oni hočejo, da se fantje prak-
tično izurijo in zatorej nij dvomiti, da se bo
število slovenskih dijakov jako pomnožilo,
kadar bo naša kmetijska šola na zanesljivo
praktični podlagi preustrojena. —

Vprašanje, ali dobimo predilsko želez-
nico, ali ne, se še vedno kaj živahno raz-
pravlja v vseh naših krogih. Babje klepe-
tanje g. ministerskega predsednika zaradi te
železnice in dosledne homatije v poslanskih
in vladnih krogih, so nas nedavno nekoliko
osupnile. A ko nam je sinoči telegram do-
šel iz Dunaja, da je tanišnja trgovska zbor-
nica (gotovo merodajen faktor!) po dolgi in
jako živahni razpravi svoj ugodni votum od-
dala za predilsko črto, se je povsod po Go-
riškem in posebno v mestu in v soški dolini
nada veselo oživela, da jo vendar utegnemo do-
biti. Ne zamerite kranjski bratje, da se goriški
Slovenci o tej zadevi ne strinjamo z Vami,
kar nij mogoče, vsaj so si materialne koristi
in politično-narodne težnje pogostoma na-
vskriž! — (Kon. prih.)

Iz Škofje Loke 17. febr. [Izv. dop.] „Slov. Narod“ je že poročal, da je
bila pri nas 14. t. m. volitev župana in štirih
svetovalcev, ter da je voljen za župana g.
Mohar. Naj še jaz nekoliko k temu poročilu
dostavim. Že 30. in 31. pretečenega meseca
bi bil lahko povedal, katerega bomo za žu-
pana dobili. Tretji red namreč, ki se je volitve
tako obilno udeležil, da se je čudil sam c. kr.
glavar Derbič, ki je volitve voditi imel, volil je
samo narodne može. Tudi drugi tako. V prvem
pa so voljeni dopisnik „Tagblattov“ Triller,
sodnik Levičnik in dva mlada posestnika, za
blagor mesta gotovo vneti gg. Krener in
Deisinger. Gospoda Levičnika je bil njegov
prijatelj Triller v „Tagblattu“ lepo opilil in
ogladil, da je za blagor mesta vnet, in —
res se je tako pokazalo; kajti kar je mogel
Levičnik najboljšega za blagor mesta storiti,
to je storil, namreč o d s t o p i l j e. Na njegovo
mesto stopi g. Guželj, mož popolnem naroden
in napreden. Imamo torej popolnem naroden
mestni odbor. Upamo, da bode novi odbor
v lepi slogi, v duhu naše slovanske narod-
nosti, a tudi napredka in svobode šel na
svoje delo. Dela ima dosti, ker dozda se je
še malo zgodilo za naše mesto.

Iz Kranja 16. febr. [Izvir. dopis.]
„Sero venientibus ossa.“ Prepozno je znano
postalo našemu gosp. Derbiču, da se tudi v
Kranji podpisuje prošnja do cesarja proti di-
rektnim volitvam. Zatorej tudi uspeh njego-
vega policijskega protidelovanja ne bode
drugi, nego zapuščina golih zapisnikov, koje
sedaj z onim, ki so prošnjo podpisali, izde-
luje, in pa spomin na one dneve, v katerih
so naši mestjani brez njegove vednosti pri-
stopili k adresi do cesarja.

Akoravno so naši podpisi davno že v
pravih rokah, vendar se hoče naš Derbič
maščevati nad onimi, ki so k podpisom pri-
pomogli in to na nek čuden način.

Včeraj in danes hodijo in gonijo na Der-
bičevo povelje gospode, gospe in še celo
gospodičine (!) v njegovo pisarnico, menda
za to, da bi se očistili smrtnega greha, ki
so ga storili s podpisom prošnje do cesarja.
Dragi narodnjaki! tu imamo zopet lep izgled,
kako ravna naša protiniki z nami; glejte!
tolovaj, na viselce obsojen ima pravico milosti
od presvitlega cesarja prositi — mi Slo-
venci pa se še pred veličanski prestol za
naše svete pravice približati ne bomo smeli.
O sveta pravica!! — Povem vam g. Derbič,
da ta vaš vihar nas kar nič ne ustraši, kajti
v naših srcih cveti jako milo materno domo-
ljubje in izgledi stare dobe nas naganjajo,
da bomo vsi po svoji moči skrbeli za na-
predek Slovenije, katero nam Bog ohrani!

Iz Renč na Goriškem 15. febr.
[Izv. dop.] Prošnja do cesarja so tudi tukaj
in na Gradišči vsi pisanja zmožni, župan in
odborniki, 9. t. m. podpisali, razen dveh ve-
likih posestnikov, tukajšnega grofa Strassol-
da in A. Mazotiča, katera sledita mnenje
našega centralista dež. glavarja Coronina.
(Naznanilo se nam je, da naj le pisanja zmo-
žni podpisujejo, da bi se onim, ki pisati ne
znajo, ne moglo reči, da ne vedó, kaj so
podkrižali. Pa tudi vsi pisanja nezmožni so
našega mnenja in odločno proti direktnim
volitvam). Podpisovanje se je javno nazna-
nilo, še pred, ko je prišla prepoved našega
okrajnega paše. V nekaterih občinah se pa
manj omikani bojé prošnje podpisovati, ker
se jim prigovarja, da je to nevarno in pred
vladnimi očmi zamerljivo. Če-a bi se imel
pravi rodoljub bati?

Iz Belgrada, 13. febr. [Izv. dop.]
V tukajšni srbski kazini se že več časa drže
javna predavanja o raznih predmetih, kate-
rim je cilj napredek srbskega naroda; a zdaj
so se začela držati tudi v „čitalištu“, naj-
starijem narodnem društvu v Belgradu. Po-
vod je dala denarna kriza, katera se je za-
čela lansko jesen. Nekoliko trgovcev je bilo
žrtva te krize, in ako bi ne bila vlada našima
bankama „prvi srbski banki“ in „kreditnemu
zavodu“ z nekoliko tisoč cekinov v pomoč pri-
tekla, še veliko več trgovcev bi bilo bankro-
talo. Še zdaj se čutijo nasledki te krize; pred-
pust je, ali veselje je vrlo malo. Najbolje se to
vidi po javnih lokalih. Gostilnice, katere
so bile prej zvečer polne, so zdaj prilično
prazne, pa i samo narodno gledališče nije
tako obiskano, kakor je bilo pretečeno leto,
in vlada bode morala za to leto subvencijo
povikšati, da bo gledališče moglo obstati.

Ker je o gledališči govor, naj vam po-
vem, da je naše belg. srbsko gledališče
izvrstno; poslopje je elegantno zidano, na
ta način kakor bečko karlovo gledališče; a
kar se igralcev tiče, so v obšte dobri, in po-

jedini med njimi v pravem smislu umetnici.
Jedva je 10 let, ko je eno skromno društvo
diletantov počelo davati predstave v eni mali
dvorani. Zdaj se more naše gledališče vzrav-
nati z najboljšimi avstrijskimi nemškimi teatri
v provincijah. Ko bi tisti možicelj, (naj mi
ne zameri, da si njegovo slavno nemškutar-
sko ime nijsem zapomnil (Kromer. Ur.) ki je v
seji vašega kranjskega deželnega zbora rekel,
da so udje dramatičnega društva trotje (slo-
venska dežela ima istina mnogo trotov, ali
v nemškutarskih krogih) videl naše srbsko
gledališče, njega bi od jeze in švabske za-
visti mrtud zadel. Tukaj se vrlo radujemo,
ko vidimo da tudi vaše dramatično društvo
lepo napreduje, probudila se je slovanska
zavest, in mi čutimo, da je vaš napredek tudi
naš napredek. Kadar pogledamo na prete-
čenih 10 let in vidimo, kako lepo je na-
predovala jugoslovanska književnost in
umetnost, in da so za ta čas postala četiri
gledališča med južnimi Slovani: v Belgradu,
Novem Sadu, Zagrebu in v Ljubljani,
— moremo z radostnim srcem i z velikim po-
nosom in upanjem v bodočnost reči našim
protivnikom: glejte, vse to je stvorila naša slo-
vanska zavest, naša slovanska duševna moč,
ko se je komaj probudila, napenjajte in pro-
tivite se, kolikor vam je volja, nas čaka in
naša bode lepša bodočnost!

Pri nas imamo že deset dni precej jak
in mrzel veter. Sneg je za ta čas trikrat
po malo padal, ali komaj se je zemlje do-
taknil, je že skopnel. Tudi danes po noči
je padel in pobelil zemljo, ali zdaj po polu-
dne, ko to pišem, je že skoraj ves skopnel.
D.

Domače svtari.

— (C. kr. žandarmi kot izvrše-
valci tiskovne postave.) Z Gorenj-
skega se nam od več krajev (iz Kamne go-
rice, Radoljice itd.) poroča, da so ces. kr.
žandarmerijske postaje menda od deželnega
predsednika Auersperga telegrame zadnji pe-
tek dobile, naj vse pošte pred ekspedicijo
listov in časnikov preiščejo in če dobodo
„Vaterland“ od zadnjega petka, naj ga pre-
cej konfiscirajo. Žandarmi so res poštne
vreče s pismi in časopisi dali si odpirati in
so iskali konfiscirani „Vaterland“, pa ga
menda nikjer ne našli. Lepa ilustracija naših
„liberalnih“ in „svobodnih“ razmer. „Hodie
mihi, cras tibi“ naj bi si vendar nemški li-
beralci pri takem počenjanji mislili in svoj
glas povzdignili!

— (Slovensko gledališče.) Prvi-
krat v pondeljek dana igra „Doktor in fri-
zér“ naj bode tudi zadnjikrat dana, ker ne
velja nič in je brez vsega zdravega zrna,
ali kakor so drugi robatejšje rekli, neumna.
Igralec so sicer dobro igrali in storili, kar
se je dalo. Samo g. Kocelju, kateremu si-
cer prav dober igralski talent nihče ne od-
reka, bi rekli, da svoje role nij prav raz-
umel, zato je bila njegova permanentna sr-
ditost včasih neprijetna. Ravno tako naj bi
regisérstvo pazilo pri poskušajah na malosti,
da bi se scene, kakor včerajšnji frizér med
pištolami in puškami menj neprijetno igrale.
— Druga igra, opereta „Dokler nij pravega“
je jako dopala. Igralec, gospodična Rosova,
gospoda Meden in Noli in gospodična Pod-
krajškova so izvrstno peli in dobro igrali. —
Gledališče nij bilo sicer tako polno, kakor
zadnjekrat, vendar prilično dobro obiskano.

— († Edvard Pfeifer,) doktorand medicine, iskren narodnjak, v katerem bi bila slov. domovina imela značajnega delavca, je 15. febr. po daljši bolezni, pri svojem bratu g. Vilhelm Pfeiferju v Krškem umrl. Bodi mu blag spomin!

— (Dragi raki.) Piše se nam iz Primorja: Ob času zadnje ministerske krize onostran Litave, predno je kdo mislil, da bo reški gouverner Zychy minister, pošlje ta Andrassy-ju pletenico morskih rakov. Da oni nemudoma dojdejo državnemu ministru, spremljal jih je neki sluga gouvernerjev v Beč ter se peljal v drugem razredu po železnici in jih njemu osobno izročil. Nekaj dni poznej bil je Zychy minister. Izgled kako se minister postane!

Razne vesti.

* (Lavantinska škofija) ima po novem imeniku 179 fará, 41 lokalij, 199 kaplanij (22 med njimi praznih), 6 beneficij, katerih so 4 prazni; vseh delavskih duhovnih pastirjev 402, v družih službah 25 svetnih in 30 redovnih duhovnov, 59 v pokoju in onemoglosti; vseh skupaj 516, in 634 cerkev in kapel; pa 443.842 prebivalcev. Umrlo je preteklo leto 21 duhovnov.

* (Svetovna razstava) „Tagesbothe aus Mähren“ piše: Neverjetne zapreke dela vprašanje, v kakošnih omarah naj bi se za razstavo namenjene reči razstavljale. — Glavno vodstvo svetovne razstave namreč tega ne pripušča posameznim razstavljalcem na prosto voljo, ampak zahteva, da se razstavljenje tudi po zunanji obliki izvrši primerno in okusno. Načrt za razstavo večjih reči mora biti tedaj potrjen od glavnega vodstva. Razstavljalci manjših reči ene in iste vrste pa morajo razstavljati svoje reči le združeni v eni ali več omarah, in le po firmi naj bi se ločili. Deželna komisija na Dunaji torej dela na to, da bodo reči ene in iste vrste razstavljene v večjih omarah, kjer bo imel vsak razstavljalec svoje posebno predalo. Tudi obrtniki za volnato blago v Bernu so se zedinili, da bodo svoje blago razstavili v 13 omarah, katere jim bode napravila I. tvornica za vrata, okna in tla na Dunaji po 51 gld. Želeži je, da bi ta izgled posnemali tudi naši obrtniki. Razpisala se bode v kratkem naprava tacihi omar.

* (Jožefa Kacman,) katera je bila lani blizu Konjice svojega moža s sekuro ubila, od celjske c. k. deželne sodnije pa za nekrivo spoznana, je na priziv državnega pravdnika od c. k. višje deželne sodnije v Gradcu bila kot umorivka svojega moža na smrt obsojena. Najvišji sodnijski dvor na Dunaji, kamor je rekuriral njeni zagovornik, pa jo je krivo spoznal samo zaradi ubijstva, ter jo obsodil na pet let težke ječe.

* (Minister Castelar konfisciran.) Dunajski časnik „Freies Volksblatt“ je ponatisnil znani sloveči govor Castelarjev, ki ga je bil l. 1869 v španjski zbornici govoril „o monarhiji in republiki.“ Ta govor se dobi pri vseh knjigotržcih; dunajski državni pravdnik pa je konfisciral „Fr. V.“ zaradi ponatisa tega govora. Sedanji španjski minister vnanjih zadev, Castelar, si bode pač mislil, da so pri nas tiskovne razmere, kakor nekdanj na Španjskem. „Nur langsam voran, damit der deutschliberale absolutismus nachzupeln kann.“

Tuji.

18. febr.

Pri **Elefantu**: Prejša iz Šiške. — Petrovic iz Dolenjskega. — Barani iz Dunaja. — Weisel iz Dunaja. — Stein z gospo. — Emilija Kopač s hčerjo iz Celja. — Herz iz Stutgarta. — Ziegler iz Stutgarta. — Dragan iz Bele peči. — Hočevar iz Krškega. — pl. Kapus iz Kamne gorice. — Grof Lichtenberg, Grofca Degenfeld — Schaumburg.

Pri **Maliču**: Herman iz Dunaja. — Golob iz Vrhnike. — Podcarski iz Dunaja.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

* (Društvo tatov.) Zakaj bi se v dobi splošne asocijacije tudi tatovi ne združevali? Na Dunaji stopilo je 70 hišnih blapcev v zvezo ter so ustanovili popolnem organizirano tatovsko društvo. Krali so svojim gospodarjem blago in ga po nizki ceni prodajali, denar pa med soboj delili. Končno jih je vendar policija zasačila.

* (Neusmiljena mati.) Iz Pančeve se poroča, da je tamošnjemu grobokopu ne davno neki mož prinesel otročje truplo v trugi. Ker pa nij imel mrtvaškega lista, je grobokop trugo odprl, in glej, mlado sedem do osem mesecev staro dete se mu prijazno nasproti smehlja. Mož je pravil, da je dete mu dala neka neznana žena, in to je še, ko je zaprt bil, trdil. O nenaturni materi pa se še dosedaj nij nič izvedelo.

* (Pečen človek.) Na čuden način je pred nekimi dnevi v Berlinu dozdal še neznan človek umreti moral. Ko so delavci neke tamošnje apnarije v jutro peč zažigali, zaslučili so čez nekaj časa čuden, zasmojen duh, ne da bi vedeli od kod pride. Ko so ogenj, tla, in peč večkrat pregledali in preiskali, šel je en delavec na galerijo pogledat in našel tukaj ves osupnen mrtvega moža, ki je bil v pravem pomenu ves pečen in popolnem z rujavo skorjo obdan, katera se je, ako so se je dotaknili, odruševala. Kako je mož tje zašel, nij znano; pred ko ne je večer hotel tam na toplem prenočiti, se pa drugo jutro nij o pravem času zbudil in potem se zadušil.

Narodno-gospodarske stvari.

— Iz Št. Petra na Notranjskem se nam piše: Južna železnica je s cirkularom od 5. febr. 1873 naznanila, da za naprej ne bo več teža dolgega lesa z 42 respective 62 funt. kubični čevlji računena, ampak da bo moral biti faktično pretehtan, in da bo od resnične teže voznina pobirana. Uzroki nove vpeljave so, da vozovi ne bodo preobloženi, in da ne odide železnici znameniti del voznine. Med poprejšnjo težo dolgega lesa in njegovim faktičnim tehtanjem nabajali so se razločki do 45%. Kupci z lesom morali bodo suhi les po železnici prepeljavati, ako ne hote veliko voznine platiti.

— Istrijske železnice. Trgovinski minister bode baje zraven načrta galiških železnic tudi načrt postave istrijskih železnic državnemu zboru predložil. Kakor znano, je minister že lani v pismu do istrskega deželnega glavarja obljubil, da bode vse storil za izpeljavo projekta, po katerem bi se imele zidati železnice Trst-Pulj in Rovigno-Giunino.

Listnica uredništva. Potrdimo (izjemoma) na željo g. Drobnica, da od njega nismo nobenega dopisa prejeli. — G. dop.: Mi rokopiše precej po stavljenji redno po žigamo sicer pa strogo tajnosti varujemo proti vsem in vsacemu, torej se Vam nij treba ničesa bati. G. J. B. v S. Vaš poslan članek je izvršten, jako nam dopade, ali v denšnjih ljubljanskih tiskovnih razmerah bi drž. pravdnik vse iztise „Sl. Nar.“ brez naročnine kupil, ko bi ga tiskali.

Umrli v Ljubljani

od 15. do 16. februarja 1873.

Ant. Mlakar, sodarskega pom. sopruha, 63 l., na vodenici. — Rudolf Navenshek, kovaški sin, 2 l., na goltah. — Martin Znoj, prebivalec, 60 l., umerjoe v bolnišnico prinešen.

Očitna zahvala.

(Iz Pišec pri Brežicah.) Zahvaljujem se slavnemu deželnemu odboru kranjskemu za enoletno vzdrževanje na šneperski gozdarski šoli. — Veseli me slišati, da od nekaj časa sem se na tamošnji gozdarski šoli nekoliko bolje podučuje, žalibog pa, da vse le v **nemškem** jeziku — dasiravno je slovenski kot učni jezik predpisan.

France Gros, gozdar.

Dunajska borsa 18. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	60	"
1860 drž. posojilo	105	75	"
London	109	35	"
Kreditne akcije	338	—	"
Akcije narodne banke	999	—	"
Napol.	8	70	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	108	25	"

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—16)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Turnske ure

(46—3)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačili v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

brez zdravila

Na prsih in plučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašanih slučajih radikalno ozdravijo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pismeno več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloi.

(162—45) brez zdravila

Plučna sušica je ozdravljiva!

dokazano v knjigi, katera je ravnokar v 8. natisu na dan prišla in katerej uže mnogotisočnovospomlad življenja zahvaljuje. Način lečenja je vsakterniku razumljivo popisan od M. Auerbach-a. **Zdravljenje je prosto, stroški mali, povsod rabljivo, vseh radikalni.** Dobiva se na pošiljatev 1 tolarja 5 sreb. grošev — 2 gl. — frank. 40 Cts. od (247—21)

J. V. Albert-u

München, Maximiliansstr. Nr. 37.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Louisenstrasse 45. (255—17)

Pričujejoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.